

Sunetul identității naționale*

Ion Marin**

Garant al continuității istorice a spiritului românesc, **Academia Română** se află dintotdeauna în centrul demersurilor de protejare și promovare a ceea ce am fost, suntem și aspirăm să devenim.

Cu mult mai mult decât o comemorare simbolică, **Ziua Culturii Naționale** este un prilej de reflecție asupra valorilor care ne definesc identitatea ca popor. În această zi, România își reafirmă rădăcinile și își onorează moștenirea, amintind tuturor că în fiecare moment cultural se regăsește o parte esențială din spiritul național.

Fie că este vorba despre literatură, arte vizuale, teatru sau muzică, cultura națională este puntea care unește trecutul cu viitorul și care deschide orizonturi spre universalitate. Cultura națională este însăși limfa existenței noastre și bunul cel mai de preț care ne înobilează perindarea prin scurtul fluviu al vieții. Mai mult decât atât, conștiința apartenenței răspunde, în

mod axiomatic, oricăror întrebări sau nesiguranțe existențiale.

Nu mă aflu aici pentru o pledoarie dedicată spiritului culturii. Ar fi cel puțin superfluu să fac asta sub această cupolă. Motivul principal este legat de o aniversare, 100 de ani de la nașterea lui Marin Constantin, pentru iubitorii muzicii din România și din multe țări ale lumii, prilej de mândrie, bilanț elogios și onoare statistică. În ceea ce mă privește, recunoștința filială se amestecă cu reala bucurie a continuității și cu gratitudinea pentru privilegiul inițierii în alchimia sunetului de care am beneficiat.

Muzica transcende limbajul conceptual și aspiră la universalitatea emoției, deschizând porți către înțelesuri care nu pot fi exprimate în cuvinte. În meta-semantica limbajului muzical, sunetele se transformă în vibrații care unesc, inspiră și vindecă. Marin Constantin a atins această

*Alocuțiune susținută la Sesiunea „Ziua Culturii Naționale”
(15 ianuarie 2025, Aula Academiei Române)

** *Dirijor, Director de onoare al Corului Național de Cameră „Madrigal – Marin Constantin”*

universalitate emoțională prin creația sa vizionară, Corul Madrigal, devenit un mesager sonor al identității românești, capabil să vorbească direct inimii ascultătorilor din orice colț al lumii.

Dirijor, compozitor, profesor și vizionar excepțional, Marin Constantin a lăsat o amprentă de neșters asupra muzicii corale românești și internaționale. Viziunea sa pentru Corul Madrigal, fondat în 1963, a fost înrădăcinată într-un profund respect pentru tradițiile corale românești și dorința de a le ridica la un standard artistic de neegalat. Prin decenii de excelență artistică, binomul Madrigal Marin Constantin a devenit un simbol al sufletului cultural al României, un far al unității și o dovadă a puterii de durată a muzicii în conturarea conștiinței naționale.

Corul Național de Cameră „Madrigal – Marin Constantin” reprezintă mai mult decât un ansamblu de voci talentate. Este un far al identității românești, o întruchipare vie a ethosului cultural al României în context european, îmbinând tradițiile folclorice ale țării, muzica liturgică bizantină și capodopere ale tradiției clasice europene. Lucrările din literatura muzicală contemporană din România și din străinătate, dedicate Madrigalului, au extins formele de expresie corală către o dimensiune necunoscută până atunci.

Mai multe generații de compozitori, Tiberiu Olah, Anatol Vieru, Myriam Marbé, Ștefan Niculescu, Cornel Țăranu, Adrian Iorgulescu, au contribuit la extinderea repertoriului modern al corului, astfel încât acesta să rămână relevant într-un peisaj cultural aflat în schimbare rapidă.

Abordarea meticuloasă de către Marin Constantin a noilor limbaje și colaborarea directă cu compozitorii au fost esențiale în realizarea acestui lucru. Abilitatea sa de a scoate la lumină subtilitățile polifoniei, de a crea un echilibru armonios și de a evoca răspunsuri emoționale profunde a transformat calitatea și intensitatea percepției fenomenului sonor. Geniul lui Marin Constantin a constatat în înțelegerea faptului că muzica, în special cea corală, nu este doar o formă de artă, ci o experiență comună, un dialog între trecut și prezent, între individ și colectivitate. Este de altfel sursa ce a inspirat Programul Național

Cantus Mundi, cel mai important sistem de integrare socială prin muzică din Europa pentru copiii din toate realitățile economice, etnice sau psiho-fizice.

Una dintre cele mai importante contribuții ale lui Marin Constantin a fost înțelegerea potențialului muzicii ca instrument al diplomației culturale.

Într-o perioadă în care România era adesea izolată politic, Corul Madrigal a devenit un ambasador cultural care a servit drept punte între națiuni, prezentând bogăția culturii românești. Aparițiile lor pe scene legendare din Europa de Vest, Asia și America au adus recunoaștere globală întregului patrimoniu artistic al României.

Capacitatea corului de a transcende barierele lingvistice a stat la baza succesului său ca diplomat cultural. Muzica, artă efemeră cu timp și spațiu proprii, se adresează direct inteligenței emoționale a publicului. Tandrețea artistică, respectul și incandescența interpretării sunt darurile cele mai de preț pentru cel ce ascultă. De aici succesul internațional al Madrigalului.

De la Marin Constantin și de la Corul Madrigal am învățat că, deși muzica este profund înrădăcinată în tradițiile naționale, apelul său este universal. Interpretările corului surprind esența identității românești, însă rezonanța lor emoțională transcende granițele, națiunile sau credințele.

Într-o lume globalizată, unde diferențele culturale pot uneori să dispară, Corul Madrigal ne amintește de importanța păstrării și celebrării tradițiilor unice. Cântul lor este o punte între trecut și viitor, asigurându-ne că bogatul patrimoniu al României va continua să inspire generațiile viitoare.

Comemorând centenarul nașterii lui Marin Constantin, avem ocazia să reflectăm asupra moștenirii sale de durată. O mărturie a împlinirii visului de a putea dăruia aproapelui nostru binele și armonia.

Măiestria lui Marin Constantin ne reamintește că identitatea culturală nu este niciodată statică, ci o expresie vie, în continuă evoluție, a istoriei, valorilor și aspirațiilor unui popor. Și că, uneori, la capătul unei vieți trăite cu pasiune, Naționalul și Universalul pot deveni o unică dimensiune.